

πᾶσι καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς 59 Ὀλυμπιάδος, ἤρχισαν ἐγειρόμενοι οἱ τῶν νικητῶν ἀνδριάντες, οἵτινες ἀδιακόπως κατὰ πᾶσαν τετραετίαν πολλαπλασιαζόμενοι συνετέλεσαν παραδόξως εἰς τὸν καλλωπισμὸν τοῦ πεδίου τῆς Ὀλυμπίας· ἐπειδὴ δὲ ὑπῆρχον ἐκεῖ καὶ ἄλλα ἄπειρα ἀριστοτεχνήματα, ἱερά, βωμοί, ἀγάλματα, ὧν πολλὰ πεποιημένα ἐκ χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, τὸ πεδίου ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ φύσει μαγευτικώτατον, εἶχε καταστήσει ἐν ἑκ τῶν θαυμάτων τῆς οἰκουμένης καὶ ἀξίον τῇ ἀληθείᾳ τῆς χάριτος, τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τοῦ ἔθνους, τοῦ συνερχομένου ἐνταῦθα ἵνα τελέσῃ τὴν ἐπιφανεστάτην τῶν πανηγύρεων αὐτοῦ. Μάλιστα δὲ κατέπληττε τὸν προσερχόμενον ὁ γὰρ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, καὶ τὸ ἀνακείμενον ἐν αὐτῷ ἄγαλμα τοῦ ὑπερτάτου τῶν θεῶν. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἦτο ἔργον τοῦ περιφημοτέρου τῆς ἀρχαιότητος ἀνδριαντοποιοῦ, τοῦ Ἀθηναίου Φειδίου, ὅστις ἐποίησεν αὐτὸ ἐξ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, κατὰ τὴν 8 Ὀλυμπιάδα. Ἔλεγον δὲ οἱ ἀρχαῖοι περὶ τοῦ ἀριστοτεχνήματος τούτου·

Ἡ θεὸς ἦλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ, εἰκόνα δεῖξω
Φειδίᾳ, ἥ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὀψόμενος.

τοσοῦτον ἔξαισιώς εἶχε παραστήσει τὴν θεῖαν μεγαλειότητα.

Ἀλλὰ τὸ πεδίου τῆς Ὀλυμπίας πολὺ ἀπεῖχεν ἔτι τῆς λαμπρότητος ταύτης, οὐδ' εἶχεν ἔτι λάβει τὴν πολλὴν ταύτην ἐπίδοσιν ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν, ὅτε, κατὰ τὴν ὀγδόην Ὀλυμπιάδα, ἐν ἔτει 748 πρὸ Χριστοῦ, ὁ Ἀργεῖος τύραννος Φεῖδων ἐπεχείρησε νὰ ἐπεκτείνῃ μέχρι τῆς δυτικῆς Πελοποννήσου τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ, ὠφελούμενος ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Ἡλείους ἀντιζηλίας τῶν Πισατῶν.

[Ἡ τοιαύτη περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Φεῖδωνος χρονολογία, ἡ θέτουσα αὐτὸν εἰς τὸν 8 π.Χ. αἰῶνα στηρίζεται ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Πausανίου λεγομένων (Ὶ' 22,2) ὅτι οἱ Ἡλείοι »Ὀλυμπιάδι τῇ ὀγδόῃ τὸν Ἀργεῖον ἐπηγάγοντο Φεῖδωνα τυράννων τῶν ἐν Ἑλλήσι μάλιστα ὑβρίσαντα καὶ τὸν ἀγῶνα ἔθεσαν ὁμοῦ τῷ Φεῖδωνι.« Ἀλλὰ τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Πausανίου διορθωθέντος νεωστὶ ὑπὸ τοῦ Wassenborn ἀπὸ «ὀγδόῃ» εἰς «ὀγδόῃ καὶ εἰκοστῇ», καὶ ὁ χρόνος τοῦ Φεῖδωνος μετατίθεται ἀπὸ τοῦ 8 π. Χριστοῦ αἰῶνος εἰς τὸν 7. Οἱ συνηγοροῦντες ὑπὲρ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς τῆς χρονολογίας διατείνονται πλὴν ἄλλων ὅτι ἡ ἀνάμειξις τοῦ Φεῖδωνος εἰς τὰ τῆς προεδρείας τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἐγένετο ἐν χρόνῳ, καθ' ὃν οἱ ἀγῶνες οὗτοι, ἀποβαλόντες τὸν τοπικὸν αὐτῶν χαρακτήρα, ἀνῆλθον εἰς περιωπὴν Πανελληνίου, ὅπερ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ γενόμενον πρὸ τοῦ 700 π.Χ. Ἄλλοι στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ χωρίου τοῦ Ἡροδότου (VI. 127), ἐν ᾧ λέγεται ὅτι μεταξὺ τῶν εὐγενῶν νέων τῶν ἐλθόντων εἰς τὴν αὐλήν τοῦ τυράννου τῆς Σικυῶνος Κλεισθένης ὡς μνηστήρων τῆς περιφήμου Ἀγαρίστης εὗρισκετο καὶ Λεωκίδης «Φεῖδωνος τοῦ Ἀργεῖων τυράννου παῖς», θεωροῦσι τὸν Φεῖδωνα σύγχρονον τοῦ Κλεισθένης τῆς Σικυῶνος τοῦ ἄρξαντος μετὰ τὸ 600 π.Χ. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀντιφάσκει πρὸς τὸ γεγονὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Σόλωνος καταργήσεως τῶν σταθμῶν τοῦ Φεῖδωνος (593 π.Χ.), διότι ἡ κατάργησις αὕτη προϋποτίθεισιν ὅτι ἰκανὸν χρόνον πρὸ τοῦ 600 ἐπεκράτει ἐν Ἀθήναις τὸ τοῦ Φεῖδωνος σύστημα. Ἀπορον δὲ πῶς ὁ E. Meier (G. D. Alt. II. σ. 544) θεωρῶν πιθανὸν ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Πausανίου Β' 24, 7 ἀναφερομένη ἐν Ὑσιαῖς νίκη τῶν Ἀργεῖων κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἀνήκει εἰς τὰ ἔργα τοῦ Φεῖδωνος, τίθησι τὸ γεγονὸς εἰς τὸ ἔ. 669/8 π.Χ. ἐνῶ δὲ Πausανίας λέγει: «τὸν δὲ ἀγῶνα τοῦτον συμβάντα εὗρισκον Ἀθηναίους ἄρχοντας